

Βρυξέλλες, 31.7.2013
COM(2013) 562 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων Progress – 2012

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων Progress – 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Εισαγωγή.....	4
2.	Υλοποίηση στο επίπεδο των παρόχων μικροπιστώσεων	5
2.1.	Συναφθείσες συμβάσεις	5
2.2.	Χρηματοδοτούμενες δράσεις	7
2.3.	Δεκτές και απορριφθείσες αιτήσεις	12
3.	Υλοποίηση στο επίπεδο των μικροδανειοληπτών	12
3.1.	Όγκοι μικροδανείων και αριθμός δικαιούχων	12
3.2.	Κοινωνικός και εργασιακός αντίκτυπος των μικροχρηματοδοτήσεων Progress.....	13
3.2.1.	Κάλυψη μειονεκτουσών ομάδων	14
3.2.2.	Μικρά ποσά για μεγάλο αντίκτυπο	16
3.3.	Τομεακή και περιφερειακή κατανομή των επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη ..	16
4.	Συμπληρωματικότητα και συντονισμός με άλλα μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	19
5.	Συμπεράσματα και προοπτικές	20

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τον Μάρτιο του 2010 δημιουργήθηκε, δυνάμει της απόφασης αριθ. 283/2010/ΕΕ (εφεξής η «απόφαση»), ο ευρωπαϊκός μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

Δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, τόσο τραπεζικοί όσο και μη τραπεζικοί, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για την παροχή στήριξης από τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress με τη μορφή εγγυήσεων ή χρηματοδοτούμενων μέσων (δάνεια, μέσα επιμερισμού του κινδύνου και μετοχικά κεφάλαια). Από τον συνολικό προϋπολογισμό έχουν διατεθεί 25 εκατομμύρια ευρώ για εγγυήσεις, με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο υπόλοιπος προϋπολογισμός, ο οποίος προορίζεται για χρηματοδοτούμενα μέσα, περιλαμβάνει 75 εκατομμύρια ευρώ από την Επιτροπή και 100 εκατομμύρια ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η οποία συμφώνησε να χορηγήσει ποσό ισοδύναμο της συνεισφοράς της Επιτροπής και έχει ήδη ενισχύσει το προσδοκώμενο αποτέλεσμα μόχλευσης των μικροχρηματοδοτήσεων Progress¹. Στον αρχικό προϋπολογισμό των 75 εκατομμυρίων ευρώ προστέθηκαν άλλα 3 εκατομμύρια ευρώ το 2010 από προπαρασκευαστική δράση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου² και 2 εκατομμύρια ευρώ το 2013 από τη διαδικασία συνολικής μεταφοράς του προηγούμενου έτους. Συνολικά ο προϋπολογισμός που διατίθεται για τον μηχανισμό PROGRESS τόσο για εγγυήσεις όσο και για χρηματοδοτούμενα μέσα είναι 205 εκατ. ευρώ. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ) εκδίδει τις εγγυήσεις και διαχειρίζεται τα χρηματοδοτούμενα μέσα εξ ονόματος της Επιτροπής και της ΕΤΕπ. Οι φορείς που επιλέγονται να συμμετάσχουν μετατρέπονται σε χρηματοπιστωτικούς ενδιάμεσους φορείς που χορηγούν μικροδάνεια μέγιστου ποσού 25 000 ευρώ, παρότι οι περισσότεροι επιλέγουν χαμηλότερα ανώτατα όρια. Οι δικαιούχοι όλων των μικροδανείων για τα οποία λαμβάνεται στήριξη είναι ιδιώτες και πολύ μικρές επιχειρήσεις που, υπό τους όρους της αγοράς, θα θεωρούνταν μειονεκτούντες υποψήφιοι δανειολήπτες και θα ήταν απίθανο να τους χορηγηθεί δάνειο³.

Στην παρούσα έκθεση εξετάζεται η υλοποίηση των μικροχρηματοδοτήσεων Progress μετά την παρέλευση δύο και πλέον ετών λειτουργίας. Το μεγαλύτερο μέρος των στοιχείων του ΕΤΕ διαβιβάστηκε πριν από τις 30 Σεπτεμβρίου 2012, αλλά όπου είναι εφικτό, περιλαμβάνονται περισσότερο επικαιροποιημένες πληροφορίες. Η δομή του εγγράφου τηρεί τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 8 της απόφασης. Στο πρώτο μέρος περιέχονται αναλυτικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις συναφθείσες συμβάσεις. Στο δεύτερο μέρος παρατίθενται τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της εκτίμησης του κοινωνικού αντικτύπου του μηχανισμού. Στην επόμενη ενότητα περιγράφεται η συμπληρωματικότητα και ο συντονισμός των μικροχρηματοδοτήσεων Progress με άλλα προγράμματα. Στο

¹ Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το αποτέλεσμα μόχλευσης των μικροχρηματοδοτήσεων Progress, βλέπε το μέρος *Δυναμικό μόχλευσης* της παρούσας έκθεσης.

² Προπαρασκευαστική δράση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – «Προώθηση ενός πιο ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις μικροπιστώσεις στην Ευρώπη».

³ Για πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των μικροχρηματοδοτήσεων Progress, βλέπε την έκθεση υλοποίησης του 2010 COM(2011) 195.

τελευταίο μέρος προσδιορίζονται οι πιθανές μελλοντικές επιπτώσεις και τάσεις.

2. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΜΙΚΡΟΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

2.1. Συναφθείσες συμβάσεις

Είδη ενδιάμεσων φορέων

Οι μικροχρηματοδοτήσεις Progress προσφέρουν ευρύ φάσμα χρηματοδοτικών μέσων. Η ποικιλομορφία του χαρτοφυλακίου προϊόντων του μηχανισμού αντικατοπτρίζεται στον διαφορετικό χαρακτήρα των ενδιάμεσων φορέων, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, τόσο από τον τραπεζικό τομέα όσο και πέραν αυτού. Επί του παρόντος, 26 συμμετέχοντα ιδρύματα σε 15 κράτη μέλη χρησιμοποιούν είτε τη μία είτε και τις δύο θυρίδες του μηχανισμού⁴. Τον Μάιο του 2013 αναμενόταν να ολοκληρωθεί μια σύμβαση με πάροχο (μη τραπεζικό φορέα) με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο.

- 1 δημόσιος οργανισμός: ICREF (ES).
- 11 μη τραπεζικά ιδρύματα: Adie (FR), Créa-Sol (FR), Crédal Société Coopérative (BE), FAER (RO), Inicjatywa Mikro (PL), JOBS MFI (BG), Microfinance Ireland (IE)⁵, microStart (BE), Mikrofond (BG), Patria Credit (RO), Qredits (NL).
- 14 τράπεζες: Banca di Credito Cooperativo Mediocra (IT), Banca di Credito Cooperativo Emilbanca (IT), Banca Popolare di Milano (IT), Banca Transilvania (RO), Banco Espirito Santo (PT), Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (CY), Erste Bank der österreichischen Sparkassen AG (AT), FM Bank (PL), Millennium bcp (PT), Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα (EL), Sberbank banka (SI)⁶, SEFEA (IT), Societe Generale Expressbank (BG), Šiaulių bankas (LT).

Δραστηριότητα των παρόχων μικροπιστώσεων στα κράτη μέλη

Στο πλαίσιο των μικροχρηματοδοτήσεων Progress έχουν θεσπιστεί απαιτήσεις που αποσκοπούν στην εξασφάλιση ευρύτατης πρόσβασης σε μικροπιστώσεις σε μεγάλο αριθμό κρατών μελών. Το ΕΤΕ υποχρεούται να εκδίδει εγγυήσεις τουλάχιστον σε δώδεκα κράτη μέλη. Έως τον Μάρτιο του 2013 είχαν λάβει εγγυητική κάλυψη πάροχοι από εννέα χώρες (για περαιτέρω πληροφορίες βλέπε τμήμα 2.2). Για κάθε χώρα έχει οριστεί όριο συγκέντρωσης 16%. Ομοίως, για τα χρηματοδοτούμενα μέσα προβλέπεται όριο συγκέντρωσης 10% ανά χώρα. Σκοπός των απαιτήσεων αυτών είναι να συμβάλουν στην επίτευξη ισόρροπης κατανομής των πόρων στα κράτη μέλη. Μετά την υπογραφή σύμβασης με τη Societe Generale Expressbank, ο εν λόγω

⁴ Το ίδρυμα Patria Credit κάνει χρήση τόσο των εγγυήσεων όσο και των χρηματοδοτούμενων μέσων.

⁵ Αρχικά είχε υπογραφεί συμφωνία με το ίδρυμα First Step (IE), αλλά η δανειοδοτική δραστηριότητα του εν λόγω παρόχου θα διακοπεί λόγω της ίδρυσης του Microfinance Ireland.

⁶ Σύμβαση είχε υπογραφεί με τη Volksbank Slovenia. Μετά την εξαγορά του από τη Sberbank, ο εν λόγω φορέας μετονομάστηκε σε Sberbank banka. Η έκθεση αναφέρεται στον συγκεκριμένο φορέα με την τρέχουσα ονομασία του.

μέγιστος βαθμός έκθεσης επιτεύχθηκε στη Βουλγαρία. Δύο ακόμα χώρες, η Ρουμανία και η Ιταλία, προσεγγίζουν το ανώτατο όριο για τα χρηματοδοτούμενα μέσα (επί του παρόντος 18 εκατομμύρια ευρώ), με αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 16,5 εκατομμυρίων ευρώ και 15,8 εκατομμυρίων ευρώ αντίστοιχα.

Μετά την έκθεση υλοποίησης του 2011, έντεκα νέοι δικαιούχοι χρηματοδότησης υπέγραψαν συμβάσεις στο πλαίσιο των μικροχρηματοδοτήσεων Progress. Έξι από τους εν λόγω παρόχους προέρχονται από χώρες που δεν καλύπτονταν προηγουμένως από τον μηχανισμό μικροχρηματοδοτήσεων Progress: Αυστρία, Ιρλανδία και Ιταλία. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται τόσο τραπεζικά ιδρύματα όσο και ένας μη τραπεζικός πάροχος.

Έως τον Μάρτιο του 2013 εγγυήσεις είχαν λάβει ενδιάμεσοι φορείς από εννέα κράτη μέλη (BE, IE, EL, FR, NL, AT, PL, PT και RO), έναντι μόλις έξι κατά την προηγούμενη περίοδο. Χρηματοδοτούμενα μέσα εφαρμόζονταν σε δέκα χώρες (BG, ES, FR, IT, CY, LT, PL, PT, RO και SI), δηλαδή σε μία επιπλέον χώρα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η δυσκολία επέκτασης στα άλλα κράτη μέλη θα μπορούσε να αποδοθεί εν μέρει στα ανταγωνιστικά εθνικά συστήματα και εν μέρει στην έλλειψη ικανότητας των ίδιων των παρόχων μικροπιστώσεων (βλέπε τμήμα 4).

2.2. Χρηματοδοτούμενες δράσεις

Εγγυήσεις

Η Επιτροπή, η οποία αποτελεί τον αποκλειστικό χρηματοδότη του εν λόγω μέσου⁷, εγγυάται έως και το 75% των ζημιών του χαρτοφυλακίου μικροδανείων των παρόχων. Όλοι οι πάροχοι επωφελούνται μέχρι στιγμής από την υψηλότερη δυνατή κάλυψη όσον αφορά το ποσοστό εγγύησης (75%), Ένα ανώτατο όριο 20% έχει οριστεί για την κάλυψη ζημιών, ήτοι το μερίδιο του χαρτοφυλακίου, που δυνητικά θα μπορούσε να είναι αφερέγγυο και θα μπορούσε να καλύπτεται από την εγγύηση. Κυμαίνεται μέχρι τώρα, από 5,5% έως 20%.

Η χρήση του εν λόγω μέσου δεν επιβαρύνεται με προμήθεια, παρότι οι ενδιάμεσοι φορείς δεσμεύονται από τον όρο της εκταμίευσης τουλάχιστον του 90% του

⁷ Σε αντίθεση με τα χρηματοδοτούμενα μέσα.

συμφωνηθέντος χαρτοφυλακίου. Σε περίπτωση που δεν κατορθώσουν να καλύψουν αυτόν τον όγκο, επιβαρύνονται με προμήθεια ανάληψης υποχρεώσεων. Το εν λόγω όριο αποτελεί κίνητρο για τους οργανισμούς μικροπιστώσεων προκειμένου να προσεγγίζουν δυναμικά τους τελικούς δικαιούχους. Γενικότερα, οι εγγυήσεις παρέχουν στους παρόχους μικροπιστώσεων τη δυνατότητα να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους σε ομάδες υψηλότερου κινδύνου. Η Millennium bcp, για παράδειγμα, δεν εφαρμόζει το σύστημα βαθμολόγησής της σε πελάτες εγγυημένων μικροδανείων, διότι πρόκειται για πελάτες οι οποίοι δεν θα ήταν πιθανότατα σε θέση να ανταποκριθούν στα τυποποιημένα κριτήρια των τραπεζών. Εναλλακτικά, η εγγύηση θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, όπως και χρησιμοποιείται, για τη χαλάρωση των τυποποιημένων όρων δανειοδότησης μέσω είτε της μείωσης των επιτοκίων ή των εμπράγματων εγγυήσεων είτε της παράτασης της ημερομηνίας λήξης των μικροδανείων.

Στην έκθεση υλοποίησης του 2011 επισημάνθηκε η ανάγκη παράτασης της διάρκειας των εγγυήσεων από τρία σε έξι έτη, δεδομένου ότι οι ενδιαμέσοι φορείς δεν ήταν σε θέση να επιτύχουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα όσον αφορά την εκταμίευση των εγγυήσεων. Η ανωτέρω παράταση διασφαλίστηκε με σχετική τροποποίηση τον Οκτώβριο του 2011. Σύμφωνα με εμπειρικά στοιχεία, η εν λόγω αλλαγή είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση της ζήτησης για εγγυήσεις, με υπερδιπλασιασμό του συνολικού όγκου τους έναντι του προηγούμενου έτους.

Χρηματοδοτούμενα μέσα

Η ζήτηση για χρηματοδοτούμενα μέσα είναι ακόμα μεγαλύτερη σε σύγκριση με τη ζήτηση για εγγυήσεις. Αυτό δικαιολογεί την κατανομή των κεφαλαίων στο πλαίσιο των μικροχρηματοδοτήσεων Progress, όπου έχουν δεσμευθεί από τον προϋπολογισμό 180 εκατομμύρια ευρώ⁸ για τον σκοπό αυτό. Από το ευρύ φάσμα των διαθέσιμων μέσων, εκείνο που εξακολουθεί να προσελκύει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον είναι τα δάνεια πλήρους εξασφάλισης. Ένα δάνειο μειωμένης εξασφάλισης χορηγήθηκε το 2012 (Sberbank banka), ενώ υπεγράφη επίσης με την Banca Popolare di Milano η πρώτη συμφωνία για δάνειο επιμερισμού των κινδύνων για ποσό ύψους 8,8 εκατομμυρίων ευρώ. Παρότι δεν έχουν υπογραφεί ακόμα συμβάσεις συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο, βρίσκονται επί του παρόντος σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις με δυναμικό μη τραπεζικό πάροχο της Ιταλίας για επένδυση άμεσης συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο.

Το σταθερό ενδιαφέρον για δάνεια πλήρους εξασφάλισης έγκειται ενδεχομένως στα τεχνικά χαρακτηριστικά τους. Σε αντίθεση με τα υπόλοιπα πιο σύνθετα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, τα δάνεια πλήρους εξασφάλισης χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη απλότητα και ευκολία διαχείρισης. Το μειονέκτημά τους είναι ότι το αποτέλεσμα μόχλευσης είναι μικρότερο από αυτό των δανείων επιμερισμού των κινδύνων ή μειωμένης εξασφάλισης, στα οποία οι ενδιαμέσοι φορείς υποχρεούνται να δανειοδοτούν τους τελικούς δικαιούχους με υψηλότερα ποσά σε σχέση με τα δάνεια πλήρους εξασφάλισης. Σε αυστηρότερες απαιτήσεις υπόκεινται επίσης και τα μέρη που αποτελούν το αντικείμενο της επένδυσης. Όταν η επένδυση των μικροχρηματοδοτήσεων Progress αφορά πάροχο, ο πάροχος υποχρεούται να δημιουργήσει χαρτοφυλάκιο μικροδανείων, το μέγεθος του οποίου πρέπει να είναι τουλάχιστον τριπλάσιο από την επένδυση συμμετοχής σε μετοχικό κεφάλαιο (βλέπε επίσης το τμήμα σχετικά με το δυναμικό μόχλευσης κατωτέρω). Για την ενίσχυση

⁸ Συμπεριλαμβανομένης της συνεισφοράς της ΕΤΕπ.

του αποτελέσματος μόχλευσης του προϊόντος, σε ορισμένες περιπτώσεις τα δάνεια πλήρους εξασφάλισης εκδόθηκαν με απαίτηση πολλαπλασιαστή της τάξης του 1,5 έως 2,0, ιδίως για δάνεια πλήρους εξασφάλισης με τράπεζες και σε επαναλαμβανόμενες συναλλαγές με ενδιάμεσους φορείς που εξασφαλίζουν συγχρηματοδότηση από τρίτα μέρη.

Συνολικά έχουν υπογραφεί 29 συμβάσεις για εγγυήσεις και χρηματοδοτούμενα μέσα. Ένας πάροχος χρησιμοποιεί και τα δύο μέσα, ενώ δύο άλλοι έχουν υπογράψει ήδη με το ΕΤΕ δύο διαδοχικές συμβάσεις. Οι σχετικές πληροφορίες συνοψίζονται στον πίνακα που ακολουθεί⁹.

Επισκόπηση των πράξεων μικροχρηματοδοτήσεων Progress στις 31 Μαρτίου 2013

Κράτος μέλος	Ενδιάμεσος φορέας	Μέσο	Στήριξη προς τον ενδιάμεσο φορέα (σε ευρώ)
BE	<i>Crédal Société Coopérative</i>	Εγγύηση	250 000
BE	<i>microStart</i>	Εγγύηση	110 000
BG	<i>Mikrofond</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	3 000 000
BG	<i>JOBS MFI</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	6 000 000
BG	<i>Societe Generale Expressbank</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	8 500 000
IE	<i>Microfinance Ireland (First Step)</i>	Εγγύηση	1 627 875
EL	<i>Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα</i>	Εγγύηση	750 000
ES	<i>ICREF</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	4 000 000
FR	<i>Adie</i>	Εγγύηση	2 200 000
FR	<i>Créa-Sol</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	1 000 000
		Δάνειο πλήρους εξασφάλισης II	1 000 000
IT	<i>BCC Mediocрати</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	3 000 000
IT	<i>SEFEA</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	2 000 000
IT	<i>BCC Emilbanca</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	2 000 000
IT	<i>Banca Popolare di Milano</i>	Δάνειο επιμερισμού των κινδύνων	8 800 000
CY	<i>Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα</i>	Δάνειο πλήρους	8 000 000

⁹ Δεν αναφέρεται πλέον το δάνειο πλήρους εξασφάλισης προς την Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα που αναφερόταν σε προηγούμενες εκθέσεις, διότι το εν λόγω δάνειο δεν εκταμιεύθηκε και, ως εκ τούτου, το ποσό θα αποδεσμευθεί στο ακέραιο.

		εξασφάλισης	
LT	<i>Siauliu Bankas</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	5 000 000
NL	<i>Qredits</i>	Εγγύηση	1 300 000
		Εγγύηση II	1 700 000
AT	<i>Erste Bank</i>	Εγγύηση	473 644
PL	<i>FM Bank</i>	Εγγύηση	1 880 000
PL	<i>Inicjatywa Mikro</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	3 771 000
PT	<i>Banco Espírito Santo</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	8 750 000
PT	<i>Millenium bcp</i>	Εγγύηση	310 000
RO	<i>Patria Credit</i>	Εγγύηση	960 000
		Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	8 000 000
RO	<i>FAER</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	973 000
RO	<i>Banca Transilvania</i>	Δάνειο πλήρους εξασφάλισης	7 500 000
SI	<i>Sberbank banka</i>	Δάνειο μειωμένης εξασφάλισης	8 750 000
15 κράτη μέλη	26 πάροχοι μικροπιστώσεων	29 συμβάσεις	101 605 519

Ποσά χρηματοδότησης

Το συνολικό ποσό που δεσμεύτηκε για τις εγγυήσεις (ανώτατο ποσό), το οποίο καλύπτει δέκα συναλλαγές με εννέα από τους παρόχους μικροπιστώσεων που παρατίθενται αναλυτικά στον ανωτέρω πίνακα, ανέρχεται σε 11,6 εκατομμύρια ευρώ.

Οι εγγυήσεις ενεργοποιούνται μόνο στην περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων συμμετοχικού δανείου. Ανάλογα με τα χαρτοφυλάκια πελατών που τηρούν οι πάροχοι μικροπιστώσεων, οι εγγυήσεις που έχουν εκδοθεί για αυτούς είναι πιθανόν να μην χρησιμοποιηθούν ποτέ. Αναμένεται επίσης από τους παρόχους να χρησιμοποιήσουν άλλα μέσα (π.χ. νομικά μέσα, μέσα αναδιάρθρωσης) πριν καταφύγουν στην ενεργοποίηση των εγγυήσεων. Μέχρι στιγμής, μόνο δύο πάροχοι (οι microStart και FM Bank) υποχρεώθηκαν να ενεργοποιήσουν εγγυήσεις συνολικού ύψους 40 000 ευρώ και 200 000 ευρώ αντίστοιχα. Ωστόσο, το ποσό των ενεργοποιούμενων εγγυήσεων είναι πιθανόν να αυξηθεί στο μέλλον, διότι αυξάνεται ο όγκος των μικροδανείων που εκταμιεύονται στους δικαιούχους και που καλύπτονται από τις εγγυήσεις.

Τα δάνεια πλήρους και μειωμένης εξασφάλισης που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό μικροχρηματοδοτήσεων Progress εκταμιεύονται βάσει των συμφωνηθέντων κανόνων καταβολής των πληρωμών σε δόσεις. Η καταβολή μιας

πληρωμής μπορεί να ξεκινήσει μόνον εφόσον εκπληρωθούν οι όροι που έχουν καθοριστεί για τον εκάστοτε ενδιάμεσο φορέα.

Έως τον Μάρτιο του 2013, από το συνολικό δεσμευθέν ποσό των 90 εκατομμυρίων ευρώ είχαν εκταμιευθεί 55 εκατομμύρια ευρώ¹⁰:

Ενδιάμεσος φορέας (κράτος μέλος)	Εκταμίευση προς τον ενδιάμεσο φορέα (σε ευρώ) έως τον Μάρτιο του 2013
<i>Mikrofond (BG)</i>	1 500 000
<i>Patria Credit (RO)</i>	6 000 000
<i>Siauliu Bankas (LT)</i>	2 500 000
<i>Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (CY)</i>	4 000 000
<i>JOBS MFI (BG)</i>	4 000 000
<i>FAER (RO)</i>	700 000
<i>ICREF (ES)</i>	4 000 000
<i>Inicjatywa Mikro (PL)</i>	2 800 000
<i>Sberbank banka (SI)</i>	8 800 000
<i>Banca Transilvania (RO)</i>	7 500 000
<i>BCC Mediocрати (IT)</i>	1 500 000
<i>SEFEA (IT)</i>	1 100 000
<i>BCC Emilbanca (IT)</i>	1 100 000
<i>Societe General Expressbank (BG)</i>	4 500 000
<i>Banco Espírito Santo (PT)</i>	4 000 000
<i>Créa-Sol (FR)</i>	1 000 000
Σύνολο εκταμιεύσεων	55 000 000

Δυναμικό μόχλευσης

Σκοπός των μικροχρηματοδοτήσεων Progress δεν είναι μόνο η διάθεση χρηματοδότησης από την ΕΕ, αλλά και η δημιουργία αποτελέσματος μόχλευσης για συνολικές επενδύσεις ύψους περίπου 500 εκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή ποσού πενταπλάσιου της συνεισφοράς της ΕΕ. Αυτό το αποτέλεσμα μόχλευσης επιτυγχάνεται με συνεπενδύσεις από άλλους εταίρους, με την ανταποδοτική φύση των κεφαλαίων χρηματοδότησης και με τα προϊόντα που προσφέρονται.

Η σύμπραξη με την ΕΤΕπ, η συνεισφορά της οποίας είναι ισοδύναμη της συνεισφοράς της Επιτροπής, διπλασίασε το αρχικό ποσό. Το συνολικό ποσό (μαζί με τη συμπληρωματική συνεισφορά από την προπαρασκευαστική δράση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τη διαδικασία συνολικής μεταφοράς) πολλαπλασιάζεται πλέον μέσω των μικροδανείων που εκδίδονται από τους χρηματοπιστωτικούς ενδιάμεσους φορείς.

Οι εγγυήσεις έχουν εξαιρετικά ισχυρό αποτέλεσμα μόχλευσης. Έως τον Μάρτιο του 2013 είχαν εκδοθεί σε παρόχους μικροπιστώσεων εγγυήσεις αξίας 11,6 εκατομμυρίων ευρώ. Αναμένεται ότι θα μεταφραστούν σε δυνητικά μικροδάνεια

¹⁰

Επίκειται η εκταμίευση προς την Banca Popolare di Milano (IT) και η εκταμίευση δεύτερου δανείου προς την Créa-Sol. Λόγω απρόβλεπτων συστημικών αλλαγών, δεν κατέστη δυνατή η εκταμίευση προς την Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα (EL).

συνολικού όγκου 134,8 εκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή ο δείκτης μόχλευσης μέσω του συγκεκριμένου προϊόντος αναμένεται να είναι 11,6. Η μόχλευση για τα χρηματοδοτούμενα μέσα είναι περίπου 3,7. Για ορισμένα δάνεια, όπως το πρώτο που εκδόθηκε για την Créa-Sol, το μοναδικό αποτέλεσμα μόχλευσης προκύπτει από τη συμπληρωματική χρηματοδότηση της ΕΤΕπ, διότι ο πάροχος υποχρεούνταν μόνο να υπογράψει με τους τελικούς δικαιούχους δανειακές συμβάσεις ίσης αξίας με το μέγεθος του δανείου. Το δεύτερο δάνειο προς την Créa-Sol αναμένεται να δημιουργήσει όγκο μικροδανείων ο οποίος θα είναι 1,5 φορές μεγαλύτερος από το ποσό του χορηγούμενου δανείου. Άλλοι πάροχοι, κατά κύριο λόγο η Banca Popolare di Milano (δάνειο επιμερισμού των κινδύνων) ή η Sberbank banka (δάνειο μειωμένης εξασφάλισης), δημιουργούν συμπληρωματική μόχλευση κατά τη χορήγηση μικροδανείων τουλάχιστον διπλάσιας αξίας από το ύψος του ποσού που λαμβάνουν από τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress. Το συνολικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα για ολόκληρο το χαρτοφυλάκιο των μικροχρηματοδοτήσεων Progress, όπως έχει συμφωνηθεί στις συμβάσεις με τους ενδιάμεσους φορείς, ισούται με 5,5.

2.3. Δεκτές και απορριφθείσες αιτήσεις

Προκειμένου να μπορέσουν να επωφεληθούν από τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress, οι αιτούντες πρέπει να συμμετάσχουν επιτυχώς σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων που διοργανώνει το ΕΤΕ και, στην περίπτωση των εγγυήσεων, να ληφθεί η έγκριση της Επιτροπής.

Το συμβούλιο του ΕΤΕ μπορεί να απορρίψει επισήμως την αίτηση ή είναι πιθανό να μην εγκριθεί κάποια εγγύηση από την Επιτροπή. Από τότε που δημιουργήθηκε ο μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων Progress δεν έχει απορριφθεί καμία αίτηση, διότι υποβάλλονται προς έγκριση μόνο προτάσεις που έχουν υποβληθεί με επιτυχία στη διαδικασία ελέγχου και δέουσας επιμέλειας του ΕΤΕ.

Από τη θέσπιση του μηχανισμού μικροχρηματοδοτήσεων Progress, το ΕΤΕ βρίσκεται σε επαφή με περισσότερους από 180 δυνητικούς παρόχους. Με την υπογραφή συμφωνίας συναλλαγής με 27 ενδιάμεσους φορείς¹¹ πριν από τον Μάρτιο του 2013, το ποσοστό επιτυχούς δρομολόγησης συμφωνιών είναι 15%, εν μέρει λόγω των εθνικών συστημάτων, όπως προαναφέρθηκε, και άλλων διαθέσιμων μέσων χρηματοδότησης, ιδίως στις σκανδιναβικές χώρες και στη Γερμανία. Άλλοι λόγοι για το χαμηλό ποσοστό δρομολόγησης συμφωνιών είναι ενδεχομένως η επικέντρωση του ΕΤΕ σε μεγαλύτερα ποσά λόγω του υψηλού κόστους των συναλλαγών ή η αυστηρή αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας. Λαμβανομένου υπόψη ότι η Επιτροπή καλύπτει την πρώτη ζημία, η πολιτική αυτή επιδέχεται ενδεχομένως επαναξιολόγηση.

3. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ

3.1. Όγκοι μικροδανείων και αριθμός τελικών δικαιούχων

Το τρέχον πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα της τάξης του 5,5 συνάδει με τον προσδοκώμενο στόχο μόχλευσης. Κατά τα προσεχή έτη θα καταστεί αναγκαία η

¹¹ Συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης που υπεγράφη με τον πάροχο First Step.

σύναψη περαιτέρω συμφωνιών με παρόχους μικροπιστώσεων και η πλήρης αξιοποίηση των εκταμιευόμενων όγκων, ούτως ώστε να καλυφθεί το ποσό των 500 εκατομμυρίων ευρώ που εκτιμάται ότι θα έχει κατανεμηθεί μέσω 46 000 περίπου μικροδανείων έως τη λήξη ισχύος του μηχανισμού το 2020.

Έως την ημερομηνία υποβολής της έκθεσης για το 2012, το συνολικό χαρτοφυλάκιο εγγυήσεων περιελάμβανε 2 920 μικροπιστώσεις για 2 836 πελάτες¹², αξίας 28,05 εκατομμυρίων ευρώ.

Η προσφορά μικροδανείων με βάση τα χρηματοδοτούμενα μέσα είχε ως αποτέλεσμα την υπογραφή 3 358 συμβάσεων με 3 253 τελικούς δικαιούχους. Τον Σεπτέμβριο του 2012 η αξία των αντίστοιχων δανείων ανερχόταν στο ποσό των 21,1 εκατομμυρίων ευρώ.

Σε σύγκριση με το ποσοστό αξιοποίησης που αναφέρθηκε το 2011, ο όγκος των μικροδανείων βάσει εγγυήσεων αυξήθηκε κατά 61% και των μικροδανείων που υποστηρίζονται από χρηματοδοτούμενα μέσα κατά 122% μέσα σε έξι μήνες. Το μοντέλο αξιοποίησης επιβεβαιώνει την αρχική υπόθεση ότι οι μικροχρηματοδοτήσεις Progress θα παρουσιάσουν βραδύ ρυθμό εκκίνησης, αλλά θα καταγράψουν σταθερή ανοδική πορεία και έντονη αύξηση στο δεύτερο μέρος. Πριν από τον Σεπτέμβριο του 2012 ήταν ήδη εμφανής η αύξηση του ποσοστού αξιοποίησης, κυρίως στις Κάτω Χώρες, όπου υπεγράφη συμπληρωματική συμφωνία με το ίδρυμα Qredits, αυξάνοντας το όριο εγγυήσεων στο ποσό των 3 εκατομμυρίων ευρώ. Ικανοποιητικά επίπεδα αξιοποίησης σημειώθηκαν επίσης στη Βουλγαρία, την Πολωνία και τη Ρουμανία. Δεύτερη συμφωνία για δάνειο πλήρους εξασφάλισης υπεγράφη επίσης με δικαιούχο στη Γαλλία, διότι το αρχικό ποσό είχε ήδη εκταμιευθεί πλήρως.

Οι προβλέψεις του ΕΤΕ είναι ακόμα περισσότερο αισιόδοξες όσον αφορά τη μελλοντική αύξηση, καθώς εκτιμάται ότι ο συνολικός όγκος των μικροδανείων που χορηγούνται μέσω των υφιστάμενων ενδιάμεσων φορέων θα αγγίξει το ποσό των 142,4 εκατομμυρίων ευρώ έως τον Σεπτέμβριο του 2013 και το ποσό των 288,8 εκατομμυρίων ευρώ έως τον Μάρτιο του 2015. Μια πιθανή εξήγηση για το γεγονός ότι δεν σημειώθηκε σημαντική αύξηση κατά τα πρώιμα στάδια των πράξεων των μικροχρηματοδοτήσεων Progress είναι η έλλειψη θεσμικής ικανότητας των παρόχων μικροπιστώσεων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο κρίνεται αναγκαία η ανάληψη συμπληρωματικής δράσης, όπως αναλύεται στο τμήμα 4 της παρούσας έκθεσης.

3.2. Κοινωνικός και εργασιακός αντίκτυπος των μικροχρηματοδοτήσεων Progress

Ο κοινωνικός και εργασιακός αντίκτυπος αποτελεί ένα από τα κύρια μέληματα πολιτικής για τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress. Η παρούσα έκθεση υλοποίησης είναι η πρώτη έκθεση που περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τον αντίκτυπο αυτόν από σημαντικό αριθμό τελικών δικαιούχων. Παρά την ανάγκη τροποποίησης των εσωτερικών τους διαδικασιών και συστημάτων, οι πάροχοι κατόρθωσαν να συγκεντρώσουν στοιχεία για 4 688 τελικούς δικαιούχους από συνολικό αριθμό 6 089 πολύ μικρών επιχειρήσεων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα μικροχρηματοδοτήσεων Progress. Με τον τρόπο αυτόν καθίσταται εφικτή η

¹²

Η διαφορά μεταξύ του αριθμού των μικροδανείων και του αριθμού των δικαιούχων μπορεί να αιτιολογηθεί από τη μέθοδο σταδιακής δανειοδότησης που εφαρμόζεται σε ορισμένες περιπτώσεις, βάσει της οποίας ο δανειολήπτης λαμβάνει αρχικά ένα μικρό ποσό και ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα ένα συμπληρωματικό δάνειο. Το συνολικό ποσό του δανείου ανά πελάτη δεν υπερβαίνει τις 25 000 ευρώ.

ανάλυση ορισμένων τάσεων όσον αφορά την προσέγγιση μειονεκτουσών ομάδων, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία, το φύλο, το εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο ή τη μειονοτική ομάδα στην οποία ανήκουν.

Η αξιολόγηση των συγκεντρωθέντων στοιχείων επιτρέπει την εξέταση των συναφών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων. Ωστόσο, η βαρύτητα των αποτελεσμάτων είναι μόνο μερική, διότι ορισμένοι δικαιούχοι δεν συμπλήρωσαν ολόκληρο το ερωτηματολόγιο. Ως εκ τούτου, δεν παρέχεται η δυνατότητα για εκπόνηση συνολικής ανάλυσης και περιορίζεται η βαρύτητα ορισμένων από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν. Η επίγνωση των εν λόγω φραγμών μπορεί να συνδράμει στην εφαρμογή των αναγκαίων τροποποιήσεων με σκοπό την ενίσχυση της ποιότητας και της αξιοπιστίας της υποβολής στοιχείων σχετικά με τον κοινωνικό αντίκτυπο του μελλοντικού μέσου (βλέπε επίσης τμήμα 5), στο πλαίσιο του οποίου θα καταστεί αναγκαία η επανεξέταση των απαιτήσεων συλλογής δεδομένων.

3.2.1. *Κάλυψη μειονεκτουσών ομάδων*

Επιχειρηματικότητα των νέων και της τρίτης ηλικίας

Παρά το γεγονός ότι η πλειονότητα των ατόμων που έχουν λάβει μικροδάνεια από τους ενδιαμέσους φορείς είναι ηλικίας μεταξύ 25 και 54 ετών (85,04%), υπάρχει μια αρκετά σημαντική ομάδα ατόμων ηλικίας κάτω των 25 ετών (5,22%). Πρόκειται για ποσοστό άνω του μέσου όρου αυτοαπασχόλησης στη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα (4,1%), όπως αναφέρεται στην έρευνα για το εργατικό δυναμικό (ΕΕΔ) της ΕΕ για το 2011¹³. Κατά συνέπεια, ο μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων Progress λειτουργεί ως στοιχείο διευκόλυνσης για την αυτοαπασχόληση των ατόμων αυτής της ηλικιακής ομάδας. Οι ενδιαμέσοι φορείς με ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό πελατών νεαρής ηλικίας είναι οι Qredits (25%), Siauliu Bankas (14,29%) και Millennium bcp (12,08%). Οι ενδιαμέσοι φορείς υποβάλλουν επίσης στοιχεία σχετικά με την ηλικία των εργαζομένων των πελατών τους, εκ των οποίων το 11,25% είναι ηλικίας κάτω των 25 ετών.

Τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55+) αντιστοιχούν στο 9,74% των τελικών δικαιούχων. Σύμφωνα με την LFS, αντιπροσωπεύουν το 19,2% (50-64 ετών) και το 49,9% (65+) της αυτοαπασχόλησης στις αντίστοιχες ηλικιακές ομάδες. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στην LFS για τις εν λόγω ηλικιακές ομάδες, η αυτοαπασχόληση ενδέχεται να εξυπηρετεί μόνο την αναβολή της συνταξιοδότησης ή να εκλαμβάνεται ως ευκαιρία για ενασχόληση με την καλλιέργεια προϊόντων διατροφής με σκοπό την αυτοσυντήρηση μετά τη συνταξιοδότηση. Ενδεχομένως, για αυτές τις δυο ομάδες η χορήγηση μικροδανείου δεν είναι απαραίτητη. Οι τρεις τράπεζες με το υψηλότερο ποσοστό πελατών ηλικίας 55+ είναι η Mikrofond, η FAER και η Siauliu Bankas. Τα αντίστοιχα ποσοστά κυμαίνονται από 14,9% έως 15,91%. Το 10,67% των εργαζομένων των τελικών δικαιούχων είναι ηλικίας άνω των 55 ετών.

Γυναίκες επιχειρηματίες

Από τα διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τους τελικούς δικαιούχους των μικροχρηματοδοτήσεων Progress προκύπτει αναλογία ανδρών/γυναικών της τάξης του 60,73/39,27. Πρόκειται για βελτίωση σε σχέση με την τρέχουσα κατάσταση στην Ευρώπη, όπου οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν μόλις το 34,4% του συνολικού

¹³ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-12-040/EN/KS-SF-12-040-EN.PDF.

αριθμού των επιχειρηματιών¹⁴. Οι μικροχρηματοδοτήσεις Progress λειτουργούν διορθωτικά και παρέχουν στήριξη στις γυναίκες επιχειρηματίες. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, ορισμένα από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν δεν παρέχουν ολοκληρωμένη εικόνα και θα πρέπει να ερμηνευτούν με επιφυλακτικότητα. Δύο πάροχοι παρουσιάζουν υψηλότερο ποσοστό χορήγησης μικροδανείων σε γυναίκες από ό,τι σε άνδρες. Η Siaulių Bank ανέφερε ποσοστό γυναικών δανειοληπτών της τάξης του 57,14% και η Millennium bcp αντίστοιχο ποσοστό 50,34%. Στην περίπτωση της λιθουανικής τράπεζας, το ποσοστό αυτό αντικατοπτρίζει την πολιτική που εφαρμόζει η τράπεζα στην προσπάθειά της να βελτιώσει την πρόσβαση των γυναικών επιχειρηματιών σε χρηματοδότηση. Η Crédal αναφέρει επίσης υψηλότερη από τον μέσο όρο αναλογία της τάξης του 51,72/48,28. Οι ενδιάμεσοι φορείς παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους εργαζομένους των πελατών τους, εκ των οποίων το 38,30% είναι γυναίκες. Η έλλειψη συμπληρωματικών στοιχείων τεκμηρίωσης καθιστά αδύνατη οιαδήποτε περαιτέρω ανάλυση.

Δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω της αυτοαπασχόλησης και των νεοσύστατων επιχειρήσεων

Το 31,89% των τελικών δικαιούχων δήλωσαν ότι ήταν είτε άνεργοι είτε μη ενεργοί κατά τη χρονική στιγμή που υπέβαλαν αίτηση δανειοδότησης. Οι μικροχρηματοδοτήσεις Progress τους παρείχαν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν το δάνειο για την έναρξη δικής τους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Διαπιστώνονται επίσης δυνατότητες θετικού αντικτύπου και στους υπόλοιπους αιτούντες, οι οποίοι δήλωσαν ότι είτε εργάζονταν (67,52%) είτε σπούδαζαν (0,59%). Τα μικροδάνεια μπορούν να συνδράμουν τους απασχολούμενους πελάτες να αποφύγουν σοβαρά προβλήματα ρευστότητας ή να επεκτείνουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Για τους πελάτες που συνεχίζουν τις σπουδές τους, τα δάνεια θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την έναρξη δικής τους επιχειρηματικής δραστηριότητας μετά ή ακόμα και πριν από την αποφοίτησή τους.

Από διαθέσιμα στοιχεία και για τις δύο θυρίδες των μικροχρηματοδοτήσεων προκύπτει επίσης ότι σχεδόν το 80% των επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη συστάθηκαν πριν από λιγότερο από τρία έτη. Το 40,58% των επιχειρήσεων αυτών συστάθηκε το πολύ έξι μήνες πριν από την υποβολή αίτησης για τη χορήγηση μικροδανείου. Αυτό επιβεβαιώνει το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια του σταδίου εκκίνησης νέων επιχειρήσεων, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση αποτελεί σημαντικό φραγμό στην άρση του οποίου συμβάλλουν οι μικροχρηματοδοτήσεις Progress. Κατά τα φαινόμενα, η παροχή στήριξης σε νεοσύστατες επιχειρήσεις είναι μεγαλύτερη μεταξύ των ενδιάμεσων φορέων που παρέχουν εγγυητική κάλυψη και των μη τραπεζικών ενδιάμεσων φορέων. Το στοιχείο αυτό επαληθεύει κατά πάσα πιθανότητα την αρχική υπόθεση ότι οι εγγυήσεις χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις πελατών υψηλότερου κινδύνου, ενώ συμπληρώνονται από χρηματοδοτούμενα μέσα (ιδίως δάνεια πλήρους εξασφάλισης) που χρησιμοποιούνται από τους παρόχους για να απευθυνθούν σε μεγαλύτερο αριθμό πελατών χαμηλότερου κινδύνου. Δεν υπάρχουν ακόμα διαθέσιμα στοιχεία για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας.

Εκπαιδευτικό υπόβαθρο

Το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των επιλεχθέντων αιτούντων για τα προϊόντα που λαμβάνουν στήριξη από τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress κυμαίνεται από την

¹⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=6358&lang=en&title=Unleashing-Europe's-entrepreneurial-potential-to-bring-back-growth.

απουσία επίσημης εκπαίδευσης έως την κατοχή πανεπιστημιακών τίτλων σπουδών. Δεδομένου ότι η εκπαιδευτική κατάρτιση συνδέεται κατά κανόνα με χαμηλότερο κίνδυνο ανεργίας, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα άτομα που έχουν λάβει μόνο πρωτοβάθμια ή και καθόλου εκπαίδευση αντιπροσωπεύουν το 7,28% του συνολικού αριθμού των δικαιούχων. Δεδομένου ότι βρίσκονται σε μειονεκτική θέση κατά την αναζήτηση εργασίας, στρέφονται ενδεχομένως προς την αυτοαπασχόληση ως εναλλακτική λύση. Παρόμοιο σκεπτικό θα μπορούσε να διέπει και το ποσοστό της τάξης άνω του 50% των δικαιούχων δευτεροβάθμιας μόνο εκπαίδευσης με σχετικά χαμηλό επίπεδο προσόντων. Οι υπόλοιποι δικαιούχοι είχαν λάβει μεταδευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια εκπαίδευση, στοιχείο που αντικατοπτρίζει την ευρεία εστίαση των παρόχων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Στήριξη μειονοτήτων

Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ικανοποιητικής προσέγγισης μειονοτικών πληθυσμών, παρά το γεγονός ότι δεν επιτρέπεται η συλλογή των αντίστοιχων στοιχείων σε όλα τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, από το σύνολο των δικαιούχων, μόνο ένας μικρός αριθμός μπορεί να προσδιοριστεί επισήμως ως ότι ανήκει σε μειονοτικές ομάδες, σε συγκεντρωτικό επίπεδο. Σε επίπεδο παρόχων, από τον συνολικό αριθμό των πελατών τους που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες, η Mikrofond (BG) ανέφερε ποσοστό της τάξης του 18,18%, η JOBS MFI (BG) 12,5% και η FAER (RO) 14,63%. Είναι σαφές ότι οι εν λόγω δικαιούχοι προέρχονται κατά μείζονα λόγο από τον πληθυσμό των Ρομά. Λόγω των εμποδίων που αντιμετωπίζει ο εν λόγω πληθυσμός στην αγορά εργασίας, η αυτοαπασχόληση θα μπορούσε να αποτελεί μια λύση. Η Qredits (NL) αναφέρει επίσης ποσοστό κάλυψης μειονοτικών ομάδων της τάξης του 12,5%.

3.2.2. Μικρά ποσά για μεγάλο αντίκτυπο

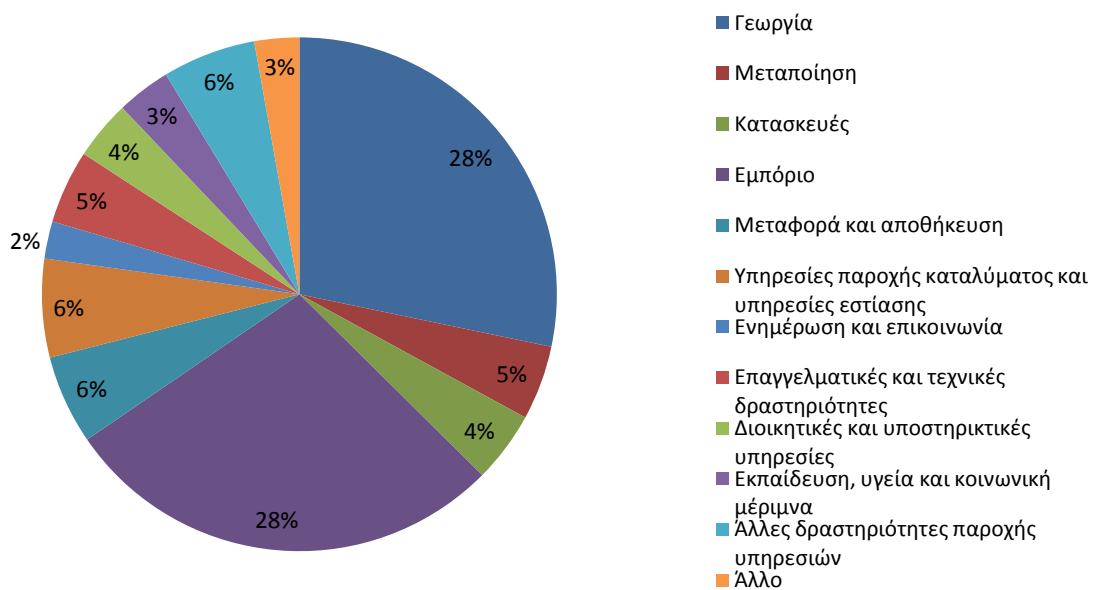
Διαπιστώνεται τάση χορήγησης μικρότερων ποσών στο πλαίσιο των μικροδανείων, ενώ δεν αναμένεται η υποβολή αιτήσεων για υψηλότερα ποσά από νέους επιχειρηματίες και αυτοαπασχολούμενους από ευάλωτες ομάδες. Τα πλέον δημοφιλή μικροδάνεια αφορούν ποσά κάτω των 5 000 ευρώ (37%) και έπονται ποσά έως 10 000 ευρώ (25%). Μικροδάνεια ύψους έως 15 000, 20 000 και 25 000 ευρώ το καθένα προσελκύουν περίπου έναν στους οκτώ δικαιούχους. Το ύψος των μικροδανείων του παρόχου microStart ανέρχεται κατά μέσο όρο στο ποσό των 4 958 ευρώ. Ο πάροχος MicroStart, ο οποίος δραστηριοποιείται σε περιοχές των Βρυξελλών με μεταναστευτικό υπόβαθρο, απευθύνεται σε συγκεκριμένη ομάδα πελατών. Τα μικροδάνεια που χορηγεί ο εν λόγω ενδιάμεσος φορέας δεν καλύπτουν το μέγιστο ποσό των 25 000 ευρώ, καθώς το ανώτατο ποσό ανέρχεται σε 10 000 ευρώ. Ομοίως, μία από τις δύο πρωτοβουλίες της Erste Bank χορηγεί μικροδάνεια τα οποία δεν υπερβαίνουν το ποσό των 12 500 ευρώ. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι ανάγκες των τελικών δικαιούχων θα καλύπτονται πάντα από αυτά τα μικρά ποσά. Αντιθέτως, αναμένεται ότι μόλις οι επιχειρήσεις τους αρχίσουν να καταγράφουν ανοδική πορεία χάρη σε μικροδάνειο των μικροχρηματοδοτήσεων Progress, θα είναι σε θέση να υποβάλουν αίτηση για μεγαλύτερο δάνειο εκτός του πλαισίου των μικροχρηματοδοτήσεων Progress.

3.3. Τομεακή και περιφερειακή κατανομή των επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη

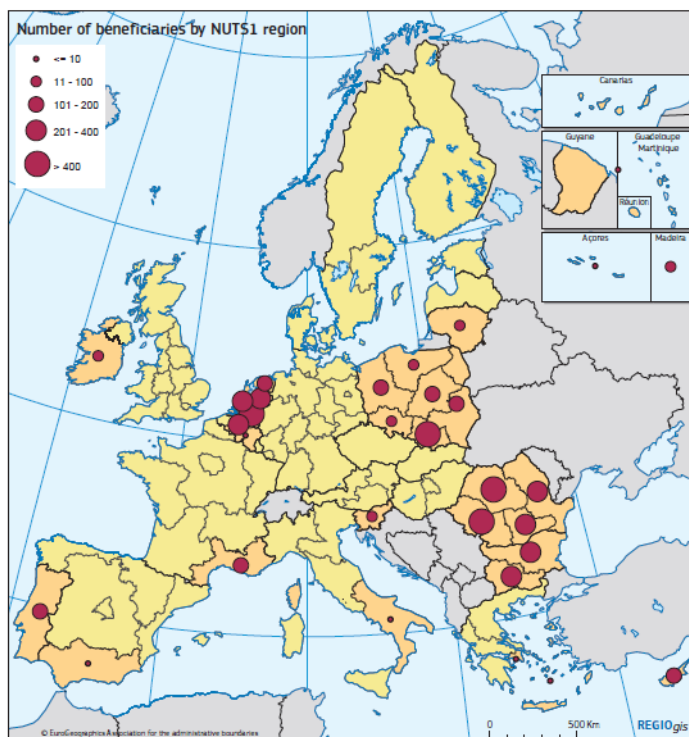
Η γεωργία και το εμπόριο εξακολουθούν να αποτελούν τους δύο κυρίαρχους τομείς, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ήμισυ του συνολικού αριθμού των

επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη. Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η στήριξη για τη γεωργία προέρχεται σχεδόν αποκλειστικά από τα χρηματοδοτούμενα μέσα, διότι τα μέσα αυτά τυγχάνουν προτίμησης στις χώρες με υψηλή δραστηριότητα σε αγροτικές περιοχές (βλέπε χάρτη κατωτέρω), ήτοι στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία. Στον τομέα του εμπορίου, η εν λόγω στήριξη προέρχεται περίπου ισομερώς και από τις δύο θυρίδες.

Τομεακή κατανομή των χρηματοδοτούμενων πολύ μικρών επιχειρήσεων

Περιφερειακή κατανομή των χρηματοδοτούμενων πολύ μικρών επιχειρήσεων

Αριθμός δικαιούχων ανά περιοχή NUTS

4. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕ ΆΛΛΑ ΜΕΣΑ

Οι επενδύσεις και η κάλυψη των κινδύνων από τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress παρέχει τη δυνατότητα στους παρόχους μικροπιστώσεων να εξελιχθούν και να εξασφαλίσουν τη βέλτιστη απόδοση του χαρτοφυλακίου τους, προσεγγίζοντας παράλληλα ομάδες στόχους υψηλότερου κινδύνου. Έχουν δημιουργηθεί διάφορα άλλα μέσα τα οποία συμπληρώνουν τον μηχανισμό.

Οι ενδιαμέσοι φορείς δεσμεύονται βάσει σύμβασης να συνεργάζονται με οργανισμούς που παρέχουν κατάρτιση και συμβουλές. Τα κράτη μέλη δύνανται να κάνουν χρήση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για να παρέχουν συνδρομή με τη μορφή καθοδήγησης ή κατάρτισης για τους νέους επιχειρηματίες. Η στήριξη αυτή θα πρέπει να έχει θετικό αντίκτυπο στις επιχειρηματικές δεξιότητες των δικαιούχων, και συμπληρώνει σαφώς την πρόσβαση στη χρηματοδότηση που παρέχεται από τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress. Στην Ιρλανδία, για παράδειγμα, η «Πρωτοβουλία για την ανάπτυξη» (Going for Growth), η οποία σχεδιάστηκε για τη στήριξη των γυναικών που ξεκινούν επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω παροχής συμβουλών και καθοδήγησης, χρηματοδοτείται εν μέρει μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος «Επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο» (Human Capital Investment Operational Programme 2007-2013). Οι επιλεγθέντες συμμετέχοντες στην εν λόγω πρωτοβουλία ενδέχεται να έχουν την πρόθεση να υποβάλουν αίτηση χορήγησης μικροδανείου, π.χ. από τον πάροχο Microfinance Ireland (ο οποίος έχει ήδη υπογράψει συμφωνία με το ΕΤΕ στο πλαίσιο των μικροχρηματοδοτήσεων Progress) για τη χρηματοδότηση των νέων επιχειρηματικών τους ιδεών.

Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών και κατάρτισης που προσφέρονται σε συνδυασμό με τη στήριξη βάσει των μικροχρηματοδοτήσεων Progress εξακολουθούν να επιδέχονται περαιτέρω βελτίωση. Παρότι αυτό συνιστά κορυφαία προτεραιότητα της Επιτροπής, το ΕΤΕ θα μπορούσε να βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο ικανοποιούν την εν λόγω απαίτηση όλοι οι πάροχοι που λαμβάνουν στήριξη. Ειδικότερα, το ΕΤΕ θα πρέπει να εξετάσει διεξοδικότερα τον αριθμό και την ποιότητα των συμβάσεων μεταξύ των παρόχων και των οργανισμών που παρέχουν κατάρτιση και συμβουλές και να επιβάλει όρους καλύτερης συνεργασίας, ιδίως με συστήματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΚΤ.

Η εθνική και η ενωσιακή στήριξη μπορεί να χρησιμοποιηθεί με συμπληρωματικό τρόπο: αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της Αυστρίας, όπου το ένα από τα δύο προϊόντα που προσφέρει η Erste Bank επωφελείται από μειωμένο ποσοστό εγγύησης της τάξης του 66,67% για τις μικροπιστώσεις, διότι λαμβάνει επίσης στήριξη από την αυστριακή κυβέρνηση.

Το JASMINE είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ΕΤΕ η οποία επιδιώκει να συνδράμει τους παρόχους μικροπιστώσεων στη βελτίωση των πράξεών τους, την επέκτασή τους και τη διασφάλιση της αυτοσυντήρησής τους. Τεχνική βοήθεια παρέχεται σε δικαιούχους που επιλέγονται από το ΕΤΕ και συνίσταται σε θεσμική αξιολόγηση ή βαθμολόγηση ακολουθούμενη από κατάλληλα προσαρμοσμένη κατάρτιση. Από την εν λόγω πρωτοβουλία έχουν ήδη επωφεληθεί δώδεκα χρηματοπιστωτικοί ενδιαμέσοι φορείς, συμπεριλαμβανομένων πλέον προσφάτως των BCC Mediocreati και microStart το 2012.

Κάθε χρόνο διοργανώνονται οκτώ έως δέκα σεμινάρια με σκοπό την παροχή στήριξης στους παρόχους όσον αφορά την επιχειρηματική ανάπτυξη, ενώ υπάρχει

επίσης και η υπηρεσία εξυπηρέτησης JASMINE Helpdesk, όπου δίνονται απαντήσεις σε ερωτήματα. Στο πλαίσιο του JASMINE εκδόθηκε ο «Ευρωπαϊκός κώδικας καλής πρακτικής για τη χορήγηση μικροπιστώσεων», στον οποίο θεσπίζονται κατευθυντήριες γραμμές ορθής πρακτικής και κοινά πρότυπα. Ο εν λόγω κώδικας παρέχει στήριξη στον τομέα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων όσον αφορά την πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, τη διατήρηση/βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και την προώθηση της διαφάνειας στον τομέα. Κατά τους προσεχείς μήνες, ο εν λόγω κώδικας θα συμπληρωθεί από την εφαρμογή διαδικτύου JASMINE Online, η οποία θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους παρόχους μικροπιστώσεων της ΕΕ και θα παράγει αναφορές σύμφωνα με τις συστάσεις του κώδικα. Η τήρησή του συνιστάται στο πρόγραμμα που θα διαδεχθεί τις μικροχρηματοδοτήσεις Progress (βλέπε τμήμα 5) και ενδέχεται να αποτελέσει προϋπόθεση για τη χορήγηση κεφαλαίων χρηματοδότησης στους παρόχους.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Οι μικροχρηματοδοτήσεις Progress ικανοποιούν μια έντονη ζήτηση που προέρχεται τόσο από τραπεζικούς όσο και από μη τραπεζικούς παρόχους μικροπιστώσεων. Έως τον Μάρτιο του 2013 (επενδύσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν έως το 2016), από το συνολικό ποσό των 203 εκατομμυρίων ευρώ είχαν δεσμευθεί 101 εκατομμύρια ευρώ για ενδιάμεσους φορείς. Βάσει των συμφωνηθέντων όγκων μικροδανείων που θα δημιουργήσουν οι πάροχοι, το τρέχον αποτέλεσμα μόχλευσης του 5,5 υπερβαίνει τον στόχο.

Η γεωγραφική κάλυψη των μικροχρηματοδοτήσεων Progress έχει επεκταθεί σε 15 κράτη μέλη. Σχεδόν 50 εκατομμύρια ευρώ έχουν ήδη διοχετευθεί στους τελικούς δικαιούχους, μεταξύ των οποίων μέλη μειονεκτουσών ομάδων, ιδίως γυναίκες, νέοι, μέλη μειονοτήτων και εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης. Οι μικροχρηματοδοτήσεις Progress έχουν συμβάλει σημαντικά στη δημιουργία θέσεων εργασίας, συμβάλλοντας στην απασχόληση υψηλού ποσοστού ατόμων που ήταν κατά το παρελθόν άνεργοι ή μη ενεργοί. Η διενέργεια ενδιάμεσης αξιολόγησης, η οποία θα παρουσιαστεί το 2014, θα παράσχει μια περισσότερο εις βάθος ανάλυση του προγράμματος.

Αναγνωρίζεται ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης για τις συνοδευτικές δράσεις καθοδήγησης και κατάρτισης για τους πολύ μικρούς επιχειρηματίες. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να προτρέπει το ΕΤΕ ώστε να μεριμνά για την εκπλήρωση αυτής της συμβατικής υποχρέωσης. Το ζήτημα της θεσμικής ικανότητας των παρόχων, το οποίο αναγνωρίζεται ως ανασχετικός παράγοντας που επιβραδύνει την εκταμίευση των δανείων, θα αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο του διάδοχου μέσου του προγράμματος για την κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία (2014-2020)¹⁵. Πέραν της χρηματοδότησης του χαρτοφυλακίου και του επιμερισμού των κινδύνων, όπως και στην περίπτωση των μικροχρηματοδοτήσεων Progress, αυτό το νέο μέσο θα παρέχει χρηματοδότηση για τη δημιουργία ικανοτήτων και την παροχή τεχνικής βοήθειας στους παρόχους μικροπιστώσεων σε ενιαίο πλαίσιο.

Ο κανονισμός για τη θέσπιση προγράμματος για την κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία (2014-2020) βρίσκεται επί του παρόντος στα τελικά στάδια των τριμερών διαπραγματεύσεων. Η Επιτροπή ευελπιστεί ότι οι συννομοθέτες θα καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τη μεταφορά του υπολοίπου των

¹⁵ COM(2011) 609 τελικό.

μικροχρηματοδοτήσεων Progress, το οποίο θα προκύψει μετά τη χρήση των εγγυήσεων και την αποπληρωμή των δανείων και των μετοχικών κεφαλαίων έως τη λήξη της διάρκειας ζωής του μηχανισμού μικροχρηματοδοτήσεων Progress, στον προϋπολογισμό του προγράμματος για την κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία, ούτως ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως ένα ανταποδοτικό μέσο σε επίπεδο ΕΕ το οποίο στηρίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη χρηματοοικονομική ένταξη.